

מסביר, אולי משום שזכר כי סירטו הראשון, שבו היה רציני, לא ענה כל כך לציפיות. שמתי לי כמטרה למצוא את הדבר הי מצויק בכל סצינה וסצינה."

הוא עבד קשה. אפילו החרדות, חוסר הביטחון העצמי, זיכרונות הילדות, האנריות הקיצונית של אמן העסק בעצמו עד שהוא שוכח כי יש עוד אנשים ודאגות בעולם — כל אלה לובשים צורה הומוריסטית. מסוג ההומור היהודי שרומז כאילו שוראקי שואף, בין היתר, להיות ודי אלן צרפתי. הדמיון גדול במיוחד משום שיש רשם כאילו שוראקי (או דויד) מנסה להשתטות בלי הרף, להפוך כל מינספט לבדיחה, ולו רק כדי שיוכל להסתתר מאחוריה ולא להתייצב פנים אל פנים מול עובדות שאינן נוחות לו.

הקלי הקולנועי, אולם שוראקי אינו רוצה להזכיר רק את ודי אלן. הוא מסוג חולי הקולנוע שהמחנות הן דרך היים עבורם. לדוגמה, הסרט מתחיל ונגמר ב"מצעד חניכים במינור, תחת השגחת נזיר רות, כאשר אבי הגיבור צועק: "אני שוא נזירות". בסצינה האחרונה מטיילת מצלמה על החוף, למדנו שהסרט, אשר נכתב במהלך הסיפור, אכן יוצא אל הפועל, הדמויות הפועלות ניצבות כולן שם, מ"אחורי המצלמה, וכל זה לא יכול שלא להזכיר את פליני (שלא לדבר על העובדה, כי אנוק אמה אכן הופיעה, בסצינה דומה, בשמונה וחצי).

צוות השחקנים נראה כמו קטלוג של חברות ללוש, וזה לא פלא משום ששוראקי החל דרכו הקולנועית כאסיסטנט של בימאי נבר ואשה. פרנסיס היסטר (דויד) הופיע בלחיות מחדש, ניקול גארסיה היתה באלה והאחרים, אנוק אמה (שויב היא) שיתפה פעולה עם ללוש עוד מימי גבר ואשה, שארל גראר הוא אורח כמעט תמידי בסרטים כמו הרפתקה היא הרפתקה, סמיק סמאק סמוק ואחרים, אנדרה דוסוליה גילם דמות פסבדו-ללושית בסרט הפסבדו-אוטוביוגרפי של ללוש כל החיים הללו, ואשר המשיר כך הלאה. אשר לשארל אונבור, המגלם את אביו של דויד, אפשר להבין לרוחו כשהוא אומר כי מרוב תפקידי יהודים בקולנוע, עוד ישכחו שהוא בעצם ארמני.

צאנז לשינואל בדיסמברג

הוא בסך הכל בן 32, ורק לפני 10 שנים התחיל את ההרפתקה ששמה לימודי קולנוע בלוס-אנג'לס. היום, אחרי שהציג את סירטו הראשון, עוד צ'אנז אחד, בפסטיבל לוקארנו 80, ובפסטיבל שיקאגו 81, ואף זכה שם בפרס (שני) בקטגוריית בימאים צעירים) הוא קיבל עוד צ'אנז ממנחם גולן — לביים את ניקמת הנינג'ה, והו סרטיהמשך לנינג'ה, שהופק עליידי קנון, החברה שבהגהלת מנחם גולן ויורם גלר בוס.

סירטסנברג הוא תופעה הריגה בנוף הקולנוע הישראלי, גם משום שהוא מרוצה מכל רגע בעבודתו ומרבה לחייך, וגם בגלל ניסיונו הרב בזמן קצר יחסית. הוא עבד כעורך-שליח במשרדו של גולן (עוד לפני עידן האימפריה הקנונית שלו) וכדבריו, נידנתי לו כל הזמן שאני רוצה להיות בימאי. גולן נתן לו לעשות זאת בפקה, על סמך ותק שהיה לו בסייטי-הדרכה לרופא-שיניים (שאתם עשה כדי

האם כדאי להיות נורמלי?

שובו של חייל (אלג'י, תל-אביב, אנגליה) — הכל יפה, חלק, ברור ולא כל-כך מרותק. הוא מזכיר מצד אחד את המקשר של לוי, ללא ההשראה, או את הדראמות שמפיקה הטלוויזיה הבריטית, ללא התימצות. יש בו רביעיית שחקנים המקפידה על ביצוע נקי ומלוטש, בקיצור — יש בו כמעט כל מה שצריך להיות בסרט, לבד מאותו ניצוץ שהופך את השיגרה לאירוע.

הרומן של רבקה וסט, שנכתב בשנות ה-20, מספר על קצין בריטי מן האצולה, שנשלח תבינה מן החזית במיל-חמת העולם השנייה, אחרי שלקה בהלם קשה, בעיקבות התפוצצות של פגז לידו. עם שובו, מסתבר שהוא סובל משיכחה ומוצא עצמו נתון בידיון של שלוש נשים, שכל אחת מושכת לכיוון אחר: אשתו החוקית, קיטי, בת מעמדו, שאינו זוכר כלל שנשא לאשה; דודניתו ג'ני, שהיתה מאוהבת בו מאז ילדותה ובשל אהבה זו נותרה רווקה; ומרגרט, אהבתו הגדולה הראשונה, מבנות העם, שנישאה כבר מזמן לאחד מבני מעמדה. הקצין זוכר רק את קשריו עם מרגרט. פסיכיאטר מוזמן לטפל בו ולהחזיר אותו לנור-מליות, והשאלה היא, כמובן, באיזו מידה ראוייה הנור-מליות שיחזרו אליה.

אחרי שקיבלנו קורסים אינטנסיביים על אנגליה בסוף המאה הקודמת ותחילת המאה הזאת, על ההשקפה המע-מית של בני האצולה, על העימות בין שכבות שונות, האטימות לרגש הילית והרייטה החוחלטת למוסכמות —

בילחנה לכל הנוישפחה

במערב אין כל חדש (בן יהודה, תל-אביב, ארצות-הברית) — הצרה עם אגדות היא, שהן עולות תמיד על כל ההמחשות שלהן. לא שתרומן של אריז מאריה רמארק, שעליו מבוסס סרט זה, הוא אנדה להיפך — זאת מציאות, ומציאות מרה מאוד. אולם הספר עצמו היווה סמל למחאה אנטי-מילחמתית קיצונית ועמוקה, ב"תקופה שבין שתי מילחמות העולם, והסרט שעשה לויס מייילסטון בזמנו, לפי הספר, גם אם לא כלל את כל הפרטים שבו, הצליח לתפוס בנאמנות רבה כליכך את רוחו, עד שקשה להתחרות בו. כך שגם הספר, גם הסרט, הפכו לאגדות.

הלבוש החדש שניתן לרומן המפורסם הזה אולי מופץ ברגע הנכון, כשרגשות המחאה נגד המילחמה נמצאים בנאות, אבל יש בו כל החסרונות היכולים להיות לסרט שנעשה כסידרה טלוויזיונית במקור, ואחר-כך נחתך פה ושם כדי להתאימו, בארצות הברית, להפצה בבתי-קולנוע.

קודם כל, ככל מה שמוצא לטלוויזיה, ניטלו העוקצים החריפים, הרגעים החזקים, כי זה הרי משתו שצריך להתאים לכל המישפחה. מה שנותר, זה כמות עצומה של אפקטים מיוחדים, הרבה גוויות ציבעוניות, וכמובן — הגרעין המר והמיואש של רמארק, אבל מוגש בצורה גלוויה, כמעט כהטפה, במקום שיהיה מסקנה שאליה מגיע הצופה בעצמו. באורח בלתי-נמנע.

אן מרגרט: מחווה לציירי אנגליה

לא קשה לנו להבין את מי שמעדיף את מצב השיכחה המוחלטת על מציאות מרובעת ואפורת זו. צריך שהנפשות הפועלות בסרט יהיו יותר מאב-טיפוסים, כדי שיעורר מידת-מה של השתתפות מצד הצופה במה שקורה להם. כאן, לכל היותר, אפשר להתפעל מן הצילום המבריק של סטפן גולדבלאט, הן כשהוא מנצח את הנוף הכפרי, והן בהרכבת תמונות משפחתיות של שתיים, שלוש או ארבע דמויות, המזכירות כולן מחוות לציירי אנגליה מן המאה הקודמת. ואשר למישחק, הוא עושה רושם שנבנה מהשפה אל החוץ.

ארנסט בורניין וריצ'רד תומאס: לטלוויזיה

אם לא די בכך, הטלוויזיה תיכננה לפרוש את הסיפור על פני ארבע שעות. בסרט-קולנוע בעל אורך רגיל מתחילים לחתוך, לכונן את האירועים ולכוון את התמונות. שלא לדבר על עצם העובדה כי אנשי מיקצוע ותקנים, כמו הבימאי דלברט מאן, יודעים שמסך הטלוויזיה קולט פחות פרטים ממסך הקולנוע, ולכן הוא מתכנן מראש את התמר-נות למימדים של הקופסה הבתית. וגם זה לא לטובת הצגת הקולנוע.

מן המעבדה, כי לא היה להם כסף לשלם עבור עריכה, ערכו כרבע מן החומר, התחילו לחפש מישהו שיעזור להם להש-לים את הסרט.

או בדיוק נגמרה התקופה הגרמנית של מנחם גולן. באתי אליו עם אותן 25 הדקות שהיו לי. אללי מפני שהיכרתי אותו, אללי מפני שנידנתי לו — אולי — אללי-אללי — בקיצור, הוא נדלק לרעיון הסכים לעזור לי להשלים את הסרט. הוא נתן לי חדר-עריכה, התחיל לשלם למעבדה על פיתוח, זה היה כמו חלום — אחרי שנה שעברתי רק בסופר-שבוע, יכולתי לשבת ולגמור הכל בעשרה ימים."

מאז לא עזבת אותו הרגשת החדווה, קנון הפקידה בידו את ניקמת הנינג'ה, המצולם במדיבריות יושב, שם לא תופסים וזקי האיגוד המיקצועי. יבורך. סירסטני ברג עבד שם עם אנשי-פעלולים וילד בן 7 (קיין קאסובי) בעל תגורה שחורה. לבימאי המחפש ניסיון אין טוב מזה, לדעתו של סירסטנברג: "אני אהב סירטי-פעולה ואני אופטימי מספיק. לא היה לי כל ניסיון וידע בנושא, אבל זה היה אתגר יוצא מן הכלל. היה לי את דויד גרפינקל לצדי, ואנשי-פעלולים שידעו בדיוק מה הם עושים. בימאי מתחיל הוא כמו סנדלר

לממן את לימודיו בקולומביה קולג'). הוא חזר לישראל ועזר לבעוז דוידזון בבימאי שלושה סרטים, ולאחרים, בעוד תישעה סרטים שעשו באותה התקופה בישראל.

ב-1979 הוא עשה את סרט הטלוויזיה סינפטיה בשביל כלב, זוכה בהרבה סימי-פטיה מצד מי שצפה בו. אז גם התקבלה אשתו, איריס, ללימודי פסיכולוגיה באוני-ברסיטת לוס-אנג'לס. בעיקבות אשתו הוא הגיע למוסד קאתולי — אוניברסיטת לויולה, ושם, במיסגרת תואר שני, הוא עשה סרט בן חצי שעה וכתב הסרטי באורך מלא.

הוא לא הסתפק בתרגילים, וחיפש לע-שות סרט עם שחקנים מיקצועיים ועם צלם מיקצועי.

כמו חלום. תלמיד בשם דיוויד זרמק נרתם למשימת ההפקה, והביא איתו צלם מיקצועי, ישראלי, יונתן בראון. חבר-שחקן מצא לו שחקנים מיקצועיים שאינם תב-רים באיגוד השחקנים. ראשי-מחלקה, כו-מר, שהוא למעשה יהודי מומר, החליט לעודד את הסרט, שתאר אסיר יוצא לחופשי ומנסה למצוא את מקומו בחברה. שמואל, איריס ודיוויד לקחו הלוואות וקנו את חומרי-הגלם. בהפצרות ובשיכ-נועים הצליחו להוציא את "העתק העבודה"

בימאי סירסטנברג מביים את "ניקמת הנינג'ה"

חגורה שחורה ליד בן 7